

De blå hjälmarnas födelse

Berättelse

Hösten 1956 var farlig. Vid Suezkanalen i Egypten hade ett krig brutit ut, och flera länder var inblandade. Många var rädda för att konflikten skulle dra in ännu fler länder och bli ett storkrig. FN ville stoppa striderna, men organisationen hade aldrig stått inför ett problem som detta.

Dag Hammarskjöld var FN:s generalsekreterare, alltså den högsta chefen. Han var en lugn och noggrann svensk diplomat som trodde på samtal i stället för vapen. Den 4 november gav FN:s medlemsländer honom ett nästan omöjligt uppdrag. De bad honom att lägga fram en plan inom 48 timmar. Planen skulle skapa en helt ny sorts soldatstyrka som skulle övervaka att striderna verkligen tog slut.

Det svåra var att en sådan styrka inte hade funnits förut. Det fanns inga regler att följa och inga exempel att kopiera. Hammarskjöld och hans medarbetare i New York fick därför tänka ut allt själva, samtidigt som klockan tickade. De arbetade intensivt och formade några grundtankar som blev mycket viktiga för framtiden. Soldaterna skulle inte slåss för något lands sak. De skulle vara opartiska och stå mellan parterna. De skulle bara finnas på plats så länge länderna själva gick med på det.

Mitt i allt det stora tänkte Hammarskjöld också på en praktisk detalj som kan verka liten, men som var avgörande. Soldaterna måste synas på långt håll, så att ingen skulle skjuta på dem av misstag. Lösningen blev FN:s ljusblå färg. Eftersom det inte gick att få fram tillräckligt med blå baskrar så snabbt, målade man i stället vanliga hjälmar blå. På så sätt föddes "de blå hjälmarna" – ett uttryck som fortfarande används om FN:s fredssoldater över hela världen.

Den 7 november sa FN:s generalförsamling ja till Hammarskjölds plan. Allt gick sedan mycket fort. Redan den 15 november landade de första soldaterna i Egypten. På bara några dagar hade Dag Hammarskjöld varit med och skapat världens första fredsbevarande styrka, UNEF. Det var inte en armé som skulle vinna ett krig, utan en styrka som skulle bevara freden. Idén kom att förändra hur hela världen försöker lösa konflikter, och den lever vidare än i dag.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
bryta ut	börja plötsligt (om t.ex. krig)
en konflikt	en allvarlig oenighet eller strid
en diplomat	en person som sköter kontakter mellan länder
en generalsekreterare	den högsta chefen i FN
ett uppdrag	en uppgift man får av någon
lägga fram	visa upp och föreslå

ORD	FÖRKLARING
övervaka	hålla noga koll på något
opartisk	tar inte parti för någon sida
en part	en sida i en konflikt
avgörande	mycket viktig för hur något går
en generalförsamling	det möte där alla FN:s länder är med
fredsbevarande	som arbetar för att hålla kvar freden

Läsförståelsefrågor

---

1. Varför var hösten 1956 farlig enligt texten?
  1. Det var en stor naturkatastrof i Egypten
  2. Det hade brutit ut krig vid Suezkanalen och man var rädd för storkrig
  3. FN hade lagts ner
2. Vilket uppdrag fick Hammarskjöld den 4 november?
  1. Att resa hem till Sverige
  2. Att lägga fram en plan inom 48 timmar för en ny soldatstyrka
  3. Att skriva en bok om fred
3. Varför var uppdraget så svårt?
  1. En sådan styrka hade aldrig funnits förut, så det fanns inga regler att följa
  2. Ingen ville arbeta med Hammarskjöld
  3. Det var för dyrt att resa till Egypten
4. Vad var soldaternas viktigaste uppgift?
  1. Att vinna kriget åt det starkaste landet
  2. Att vara opartiska och övervaka att striderna tog slut
  3. Att bygga en ny kanal
5. Varför blev hjälmarna blå just genom att man målade dem?
  1. Blått var den billigaste färgen
  2. Det gick inte att få fram tillräckligt med blå baskrar i tid
  3. Soldaterna ville ha hjälmar i stället för baskrar
6. Stämmer påståendena med texten? Svara *ja*, *nej* eller *det står inte i texten*.
  1. FN hade löst flera liknande uppdrag tidigare.
  2. Generalförsamlingen sa ja till planen den 7 november.
  3. Hammarskjöld var själv med när de första soldaterna landade i Egypten.
7. Texten säger att den blå färgen var en "liten" detalj som ändå var "avgörande". Förklara varför färgen var så viktig.
8. Varför kallas styrkan "fredsbevarande" och inte en vanlig armé?
9. Vad menas med att idén "lever vidare än i dag"?

Diskussionsfrågor

- Hammarskjöld fick lösa ett helt nytt problem på mycket kort tid. Vad krävs av en person för att klara det?

- FN:s fredssoldater ska vara opartiska. Varför är det viktigt att en medlare inte tar parti?
- Tänk på något i din vardag eller ditt hemland som skulle bli bättre med en opartisk medlare. Vad och varför?
- **Skriv (4 meningar):** Skriv om en gång då du eller någon du känner var tvungen att hitta på en helt ny lösning på ett problem.